

Crims, quadres i paisatge

JORDI GRAU

Ets a l'Empordà, agafes els Mossos d'Esquadra, hi barreges un o uns quants crims, el Museu Dalí, la màfia russa, bandes de delinqüents internacionals de l'est d'Europa a la recerca dels valuosos quadres del pintor surrealista, un amor de joventut, i et trobes amb *La sang és més dolça que la mel*, la darrera obra del policia empordanès reconvertit en escriptor, Josep Torrent i Alabau (Bellcaire d'Empordà, 1956). Novel·la negra, i de la bona, que va aconseguir per unanimitat el primer Premi Memorial Agustí Vehí de Novel·la Negra, atorgat durant el festival Tiana Negre del gener passat, amb un jurat de primer ordre format per Paco Camarasa, Sebastià Bennasar, Àlex Martín i Jordi Canal.

Ja coneixíem Damià Surrell, el protagonista de les «negres» de Torrent. Mosso d'esquadra de vocació i professió, l'havíem descobert com a inspector a *La Mirora mata els dimarts* i després a *Detalls culinaris*, on, com a sergent, investiga un peculiar crim també a l'Empordà. Sabíem de Surrell, de la seva por al compromís, de la seva afició al tai-txi i la bona cuina, de la seva manera d'investigar, formal però ariscada. Però en aquesta tercera novel·la —i n'hi haurà més— Josep Torrent

ens presenta formalment el personatge. Aquesta sèrie, per ara, va marxa enrere, i ens trobem un mosso, caporal de la Unitat d'Investigació de Figueres, que acaba de rebre la medalla al mèrit policial i a qui la malaltia del seu superior posa al capdavant de la Unitat i de la responsabilitat de resoldre dos casos complexos, que s'interrelacionen però que en un primer moment contenen una falsa pista que el fa anar de corcoll. Això permet a l'autor, sempre aficionat a barrejar vida real amb ficció, a tirar de personatges reals com el professor Josep Maria Uyà, per esbrinar la relació d'una frase del pensador argentí Macedonio Fernández a la boca d'un vigilant del Museu assassinat.

Tot i ser la tercera entrega de la sèrie, aquí coneixem de veritat d'on ve Damià Surrell, i podem entendre algunes claus de les seves històries posteriors. El personatge té contingut i possibilitats de créixer encara més fins a convertir-se en un personatge de referència de la negra catalana, dels quals estem mancats. La novel·la avança amb pas ferm, i l'aparició de les tensions entre cossos policials a casa nostra, el cap amb ganes de protagonisme, la pressió dels mitjans de comunicació i dels polítics sobre la policia i la presència etèria de Gala, de

TORRENT, Josep
La sang és més dolça que la mel

Alrevés Editorial
Col·lecció Crims.cat.
Barcelona, 2014,
336 p

Púbol i Cadaqués i del cap de Creus, li dóna la força que li cal per ser considerada una obra important en el camí que ha seguit Josep Torrent. Un llibre absolutament recomanable —i no només per als amants de la «negra», sinó per la seva descripció de l'Empordà—, i un autor que es consolida parlant d'allò que tan bé coneix: el món de la policia catalana.

Un pacient tossut i famós

SEBASTIÀ ROIG

Poc després de l'incendi de Púbol, el fisioterapeuta Joan Prat va rebre l'encàrrec de dirigir la recuperació física de Salvador Dalí. Això el va convertir en un dels privilegiats que podien travessar els murs de Torre

Galatea, gairebé cada dia, per veure el pintor.

Trenta anys després, Prat ha volgut evocar amb respecte aquells dies, quan Dalí era un vell deprimat i capritxós, fràgil i tossut, que alternava els esclats de ràbia i els insults als mitjans de comu-

nicació amb rampells nostàlgics cap al seu passat gloriós.

L'artista, d'entrada, va rebutjar amb virulència els serveis de Prat. Per apaivagar-lo, el terapeuta va acabar recitant-li poemes de Rubén Darío. Amb el pas dels mesos, i havent-se

Aigua que es fa temps, metàfora, símbol, poema...

ASSUM GUARDIOLA

Aquest és l'últim vers que tanca el darrer poema del recull *Gota a gota*, Premi Cadaqués a Rosa Leveroni 2013. És el vers que clou el poemari i el que resumeix la voluntat poètica de l'escriptor: 45 poemes escrits sota l'empara del camp semàntic de l'aigua, estructurats segons el seu símbol i frenats per dues rescloses que n'expandeixen els significats cap a nous viarans. Així, gota a gota, cau el sentit de la vida, de manera erràtica i sense rumb, tal com ens explicita el mateix autor a les notes finals: «El símbol de l'aigua en constitueix l'eix temàtic, sense buscar-hi cap coherència (filosòfica, cultural...) que n'unifiqués el resultat; ans al contrari, la voluntat d'aquest viatge ha estat l'afany de recollir tot allò que aquest símbol m'anava suggerint».

L'impuls poètic, per altra banda, que propicia la reflexió i marca el to

dels poemes, neix del vers que el poeta manlleva a Salvador Espriu i que obre el poemari: «Diré del vell foc i de l'aigua». L'aigua i el foc com un joc de contraris, dins aquest món orgànic dels quatre elements, recorren al llarg dels versos i molt present al poema «El pas de l'aigua...»: «Foc / que el vent empeny / més enllà de l'horitzó de cendres, / el pas de l'aigua ofega els dies».

I així el poeta va combinant poemes més narratius, que flueixen com el curs d'aquesta aigua omnipresent, i poemes més simbòlics que estrañen el llenguatge a la recerca de noves connotacions de significat.

La gràcia i la raó de ser del poemari és el fet que hem apuntat al principi: la falta d'estructura, perquè... com pots estructurar la vida? La vida és els quatre elements que la constitueixen: aigua, foc, terra i aire, com el poeta manifesta molt explícitament al poema «Prop de l'aigua»: «Prop del foc i de l'aigua i de la terra / envoltats pel vent / prop del foc / ran de la mar on creix la terra...». L'aigua és vida, però també és un desert aquàtic. Sovint, però, «la vida s'assembla a la història dels arbres / que, obstinats i incansables, arrelen i busquen les capes freàtiques, / els aqüífers secrets que esquerden les roques».

guanyat la confiança del pacient, Prat acabaria bregant amb altres tasques, com fer de mitjancer perquè Dalí acceptés rebre les visites d'alguna celebritat. També aprofitaria algun viatge a França per complir encàrrecs dalinians, com recollir una terrina d'ous de cargol, a la xarcuteria Chez Fauçon, o trobar informacions d'un bàlsam a la catedral de Reims.

Malgrat tot, el llibre no ofereix grans revelacions sobre els últims anys

SALA-VALLDAURA, Josep M.

Gota a gota

Edicions Proa, Els llibres de l'Óssa Menor, núm. 341. Barcelona, 2014. 86 p

A la part titulada «2», el poeta canvia momentàniament d'escenari per mostrar-nos paisatges urbans desencisats, potser perquè, com versifica al poema «Agnosticisme», «Els somnis aterren sempre, / perquè els éssers humans són fets de terra / i a la terra tornen». La terra, física i simbòlica, doncs, guanya protagonisme en aquesta part del poemari i culmina amb el poema «Els cucs de terra», que el poeta es mira com creu que el mira Déu. Joc de miralls abans de tornar als escenaris aqüífers, a l'última resclosa que el condueix, riu avall, cap al final.

L'aigua és temps, és metàfora i és símbol.

del pintor. Les anècdotes, els acudits o les declaracions que se li atribueixen són poc substancials. Dalí presumeix —i això crida l'atenció— de converses amb Albert Einstein i d'una bona amistat amb Marilyn Monroe.

Però, en el món dalinià, moltes dades inversemblants acaben remetent a un fons de veritat. I el fotògraf Philippe Halsman podria haver estat un bon nexa entre el científic, l'actriu i el geni figuerenc.

PRAT DE LOS MOZOS, Joan MORENO, Dídac

Calli i treballi. Recuperant Dalí

Edicions Cal·lígraf. Figueres, 2014. 206 p